

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 45, м. Київ, 03035, тел. (044) 251-62-62, факс (044) 520-03-25

E-mail: slg@amcu.gov.ua, сайт: amcu.gov.ua, код згідно ЄДРПОУ 00032767

№ _____

На № _____

від _____

Комітет Верховної Ради України
з питань інтеграції України до
Європейського Союзу

Комітет Верховної Ради України
з питань фінансів, податкової та
митної політики

Про надання висновку до законопроекту № 7625

Розглянувши лист Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу від 02.11.2022 № 04-20/12-2022/186182 (вх. № 1-01/385 від 03.11.2022) щодо надання висновку до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фінансову реструктуризацію» щодо вдосконалення процедури проведення фінансової реструктуризації та в частині подовження термінів дії цього закону» (реєстраційний № 7625 від 02.08.2022) (далі – проект Закону), Антимонопольний комітет України (далі – Комітет) у межах повноважень повідомляє таке.

1. Проектом Закону пропонується внести зміни до Закону України «Про фінансову реструктуризацію», зокрема, щодо розмежування видів грошового зобов'язання та встановлення особливостей застосування Закону України «Про фінансову реструктуризацію» державними банками та банками за участю держави в питанні фінансової реструктуризації заборгованості відповідно до класів.

Пунктом 2 розділу I проекту Закону пропонується доповнити Закон України «Про фінансову реструктуризацію» новою статтею 8¹, якою визначатимуться особливості застосування закону державними банками та банками за участю держави.

Частиною шостою зазначеної статті пропонується передбачити, що у разі звернень боржників, у яких перед державними банками наявні грошові зобов'язання класу В, із заявами про надання згоди на реструктуризацію до 31 грудня 2022 року, державні банки, банки за участю держави надають згоду на реструктуризацію та реструктуризовують грошові зобов'язання класу В шляхом проведення процедури

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат:

58E2D9E7F900307B04000000ED8F30001F078C00

Підписувач: Піщанська Ольга Станіславівна

Дійсний з: 27.11.2020 0:00:00 по 27.11.2022 0:00:00

Антимонопольного комітету України

№ 130-01/01-3314є від 17.11.2022

фінансової реструктуризації, в тому числі повторної, за заявою боржника про реструктуризацію, в тому числі поданою повторно, зокрема, на такій умові, що частина грошового зобов'язання, що залишиться після погашення боржником чистої вартості грошового зобов'язання та нарахованої вказаної у попередньому абзаці комісії, включаючи суму несплаченого основного боргу, нарахованих та несплачених до укладення плану (оформлення) реструктуризації процентів, комісій, неустойки (штрафів, пені) та інших майнових чи фінансових санкцій – припиняється (прощається).

Частиною сьомою запропонованої редакції статті 8¹ передбачається, що у разі звернень боржників, у яких перед державними банками наявні грошові зобов'язання класу Г, із заявами про надання згоди на реструктуризацію до 31 грудня 2022 року, державні банки, банки за участю держави надають згоду на реструктуризацію та реструктуризують грошові зобов'язання класу Г шляхом проведення процедури фінансової реструктуризації, в тому числі повторної, за заявою боржника про реструктуризацію, в тому числі поданою повторно, зокрема, на такій умові, що частина грошового зобов'язання, що залишиться після погашення боржником 50% валової вартості грошового зобов'язання, включаючи суму несплаченого основного боргу, нарахованих до укладення плану реструктуризації процентів, комісій, неустойки (штрафів, пені) та інших майнових чи фінансових санкцій – припиняється (прощається).

Підписанням Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), Україна прийняла на себе зобов'язання згідно зі статтею 264 зазначеної Угоди застосовувати правила функціонування державної допомоги, визначені статтями 262, 263 (3) або 263 (4) цієї Угоди, та використовувати відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Союзу.

Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) був прийнятий на виконання міжнародних зобов'язань України, зокрема, за Угодою про асоціацію, та набрав чинності у повному обсязі 02.08.2017.

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

Тобто, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

підтримка надається суб'єкту господарювання;

фінансування державної підтримки здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;

підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;

підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

Відповідно до статті 4 Закону державна допомога полягає у передачі ресурсів держави чи місцевих ресурсів окремим суб'єктам господарювання, а також у втратах

доходів відповідних бюджетів. Також стаття 4 Закону містить невичерпний перелік форм, в яких може реалізовуватися державна допомога.

Частиною четвертою статті 6 Закону встановлено, що рішення про визнання державної допомоги допустимою згідно з вимогами цього Закону приймає Уповноважений орган.

Згідно із частиною першою статті 8 Закону Уповноваженим органом у сфері державної допомоги є Антимонопольний комітет України.

Враховуючи викладене, якщо в рамках здійснення фінансової реструктуризації державними банками та банками за участю держави боржнику (суб'єкту господарювання) буде надано економічну перевагу, яка була б йому не доступна за звичайних ринкових умов, то такі заходи міститимуть ознаки державної допомоги відповідно до Закону.

Водночас у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженням Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 2102-ІХ, в Україні введено воєнний стан, який наразі триває.

У зв'язку із цим, розділ 9 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону доповнено пунктом 5² згідно із Законом № 2134-ІХ від 15.03.2022 в редакції Закону № 2175-ІХ від 01.04.2022 відповідно до якого:

державна допомога, що надається під час дії воєнного стану, є допустимою державною допомогою для конкуренції;

надавачі державної допомоги звільняються від обов'язку повідомлення про нову державну допомогу та про пропозиції щодо внесення змін до умов чинної державної допомоги, якщо така державна допомога надається під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування;

надавачі державної допомоги звільняються від обов'язку подання інформації про чинну державну допомогу, надану під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування.

Разом із тим частиною другою статті 15 Закону встановлено, якщо за результатами проведення аналізу інформації, отриманої від надавача державної допомоги, Уповноважений орган отримає підтвердження того, що чинна державна допомога не є або не може більше вважатися допустимою для конкуренції, він надсилає відповідному надавачеві державної допомоги рекомендації щодо:

внесення змін до програми державної допомоги;

запровадження додаткової процедури виконання програми державної допомоги;

припинення виконання програми державної допомоги.

Враховуючи викладене, пропонуємо передбачити у проекті Закону положення, що заходи процедури фінансової реструктуризації, внаслідок яких суб'єкти господарювання отримують переваги повинні здійснюватися з урахуванням Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2. Проектом Закону запроваджується поняття «електронний аукціон», на якому державні банки, банки за участю держави здійснюватимуть продаж боргу / відступлення права вимоги за грошовими зобов'язаннями та прав за відповідними договорами забезпечення.

Відповідно до визначення, запропонованого проектом Закону, «електронний аукціон – відкриті та прозорі торги з продажу боргу / відступлення права вимоги за грошовим зобов'язанням та прав за договорами забезпечення, які починаються з автоматичного покрокового зниження початкової (стартової) ціни лота, етапів подання закритих цінових пропозицій та цінової пропозиції переможця; початковою (стартовою) ціною лота є ціна, з якої розпочинаються відкриті торги (аукціон) щодо такого лота та яка діє до першого автоматичного покрокового зниження ціни лота; початкова (стартова) ціна лота встановлюється на рівні його валової вартості; мінімальна ціна лоту встановлюється відповідно до статті 8-1 цього Закону».

Водночас у проекті Закону не врегульовано питання, зокрема, електронної системи / майданчика, порядку функціонування такої системи / майданчика, порядку визначення адміністратора / оператора системи / майданчика, порядку фінансування такої системи / майданчика, доступу до системи / майданчика організаторів та учасників торгів, платності / безоплатності такого доступу, визначення переможця тощо.

Таким чином, запропонована редакція проекту Закону не повною мірою розкриває процедуру відкритих торгів, із забезпеченням дотримання принципів відкритості та прозорості торгів, рівності, змагальності, недискримінації учасників торгів, об'єктивного та неупередженого визначення переможця торгів тощо.

Враховуючи викладене, проект Закону потребує доопрацювання в частині запровадження та визначення відповідного механізму проведення електронного аукціону з продажу боргу / відступлення права вимоги за грошовим зобов'язанням та прав за договорами забезпечення.

3. Пунктом 2 розділу II «Прикінцеві положення» проекту Закону передбачено, що до державних банків, банків за участю держави не застосовуються заходи впливу за порушення будь-яких нормативів, які виникли внаслідок проведення фінансової реструктуризації згідно із процедурами, передбаченими цим Законом.

Пунктом 6 розділу VII «Прикінцеві положення» Закону України «Про банки і банківську діяльність» передбачено, що на період дії планів реструктуризації, затверджених відповідно до Закону України «Про фінансову реструктуризацію», Національний банк України не застосовує заходів впливу за порушення таких економічних нормативів: норматив короткострокової ліквідності, норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента, нормативи інвестування, а також за порушення лімітів валютної позиції, якщо таке порушення сталося внаслідок участі банку у процедурі фінансової реструктуризації відповідно до Закону України «Про фінансову реструктуризацію».

Внаслідок реалізації пункту 6 розділу II проекту Закону державні банки та банки за участю держави можуть отримати переваги, які поставлять їх у привілейоване становище щодо інших банків-конкурентів, що матиме наслідком недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на ринку банківських послуг.

З урахуванням зазначеного, пропонуємо виключити пункт 6 розділу II проекту Закону.

Додатково, звертаємо увагу, що пунктом 2 розділу II «Прикінцеві положення» проекту Закону доручено Національному банку України, Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, протягом одного

місяця з дня набрання чинності цим Законом привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

Разом із тим Указом Президента України від 30.06.2020 № 259/2020 на виконання Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» постановлено припинити Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, шляхом ліквідації.

Частинами другою та третьою статті 55¹ Закону України «Про Національний банк України» передбачено, що:

Національний банк здійснює функції державного регулювання та нагляду за діяльністю на ринках небанківських фінансових послуг (крім діяльності на ринках цінних паперів та похідних (деривативів), професійної діяльності на фондовому ринку та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення) на індивідуальній та консолідованій основі у межах та порядку, встановлених цим Законом, Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» та іншими законами з питань регулювання ринків фінансових послуг;

державне регулювання ринків небанківських фінансових послуг здійснюється Національним банком України виходячи з принципу відокремлення нормативно-правового регулювання діяльності учасників цих ринків від нагляду за їх діяльністю.

З урахуванням зазначеного, пропонуємо у пункті 2 розділу II проекту Закону слова «Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг» виключити.

Голова Комітету

Ольга ПІЩАНСЬКА